

Diasetin sisältö

- Diasetin ensimmäinen osa on tarkoitettu esteettömyyden ja saavutettavuuden tiiviiseen läpikäyntiin yritystoiminnassa.
- Toisessa ja kolmannessa osassa käsitellään osa-alueita erikseen tarkemmin ja niihin liittyy myös videot.
 - Esteettömyys: <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.25>
 - Saavutettavuus: <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.39>
 - Esimerkkejä esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumisesta: <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.51>
- Valitse käyttöösi sopivat osiot!

POLKUKARTTA

Koulutusta kestävään huomiseen

Esteettömyys ja saavutettavuus yritystoiminnassa

Anna-Stina Kuula, Juha Kuula, Hanna Pöyliö, Suvi Alainen

JYU.WISDOM

GRADIA

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu

poke
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Lisenssiehdot

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

Mitä esteettömyys ja saavutettavuus ovat?

Esteettömyys viittaa rakennetun ympäristön ratkaisuihin (mm. tilat, tuotteet)

[EU:n esteettömyysdirektiivi](#)

voimaan 28.6.2022, sovelletaan 28.6.2025 alkaen

Saavutettavuus viittaa digitaalisen ympäristön ratkaisuihin (mm. verkkosivut, sovellukset)

[Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta eli digipalvelulaki \(306/2019\)](#)

Edellytyksiä heikentyneen toimintakyvyn omaavien itsenäiseen elämään ja osallisuuteen yhteiskunnassa

- Eivät ole erityisjärjestelyjä!
- Molemmat tarkoittavat erilaisten toimijoiden huomioimista suunnittelussa ja tukevat siten myös muiden kuin suorien kohderyhmien toimintaa

Velvoittavuus yritystoiminnassa

- **Esteettömyysdirektiivi** koskee julkisen hallinnon organisaatioita ja kaikkia yksityisen sektorin toimijoita, jotka tuottavat alaan kuuluvaa tuotetta tai palvelua (pl. mikroyritykset: <10 työntekijää, lv. < 2M€)
 - mm. tietokoneet, älypuhelimet, digiboksi, tv, itsepalvelupäätteet, sähköisten kirjojen lukulaitteet
 - mm. tietoliikenne- ja viestintäpalvelut, liikenteen sähköiset palvelut, kuluttajapankkipalvelut, sähköiset kirjat ohjelmistoinen, **verkkokauppa**

<https://stm.fi/esteettomyysdirektiivi>

- **Digipalvelulaki** vie täytäntöön **saavutettavuusdirektiivin** ja koskee
 - pääosin viranomaisia ja julkisoikeudellisia laitoksia (osa järjestöistä)
 - osaa yksityistä sektoria (mm. pankit, luottolaitokset, vakuutusyhtiöt)
 - muita organisaatioita niiltä osin, kuin ne ovat saaneet $\geq 50\%$ viranomaisen rahoitusta digitaalisten palveluiden kehittämiseen tai ylläpitoon

<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/soveltamisala-kuulummeko-lain-piiriin/#yksityiset>

Miten soveltaminen hyödyttää yritystä?

- Yrittäjän ja työntekijöiden oman työn ja työympäristön esteettömyys ja saavutettavuus paranevat
- Hyödyt asiakkaalle
 - Parantuneet palvelut ja ympäristö edistävät kaikkien käyttäjien käyttökokemusta
 - Erityispalvelujen järjestämisen kustannukset pienenevät, kun sama palvelu soveltuu lähtökohtaisesti eri käyttäjille
- Liiketoiminnalliset hyödyt
 - Erottautuminen kilpailijoista
 - Mainehyödyt ja asiakaskunnan laajeneminen
 - Esteettömyysosaamiselle uskotaan kehittyvän laajemmat markkinat
→ uutta liiketoimintaa nykyisen oheen

Esteettömyys toimitiloissa

- Julkisia rakennuksia koskevista esteettömyysvaatimuksista säädetään [Valtioneuvoston asetuksessa rakennusten esteettömyydestä](#)
- Invalidiliitto on koonnut mm. [tarkistuslistoja](#) ja [ohjeita esteettömiä ratkaisuja varten](#)
- Omien toimitilojen valinnoissa kannattaa huomioida
 - Kulkuväylät
 - Tasoerot
 - Esteetön WC
 - Opasteet
 - Materiaalit
 - Värit
 - Valaistus

Esimerkkejä saavutettavuuskriteereistä: sisältö

- Selkeä kieli
- Selkeä sivuston tai aineiston rakenne
- Silmäiltävät ja kuvaavat otsikot
- Linkkien ymmärrettävyys
- Havainnollistavien kuvien, infografiikan ja videoiden käyttö

Esimerkkejä saavutettavuuskriteereistä: kontrasti

- Pieni kirjasin vaatii suuremman kontrastin kuin suuri
- Kontrasti vähintään 4,5:1 ja ison tekstin osalta vähintään 3:1
- Hyvä tarkistustyökalu verkossa esimerkiksi [WebAIM](#)

Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava

Toimintarajoitteiden simulointi

Chrome-selaimeen on ladattavissa lisäosia, joilla voi tutkia verkkosivuja tai dokumentteja erilaisten toimintarajoitteiden näkökulmasta

[Funkify-simulaattori](#)
(avaa linkki Chrome-selaimessa)

[Silktide-simulaattori](#)
(avaa linkki Chrome-selaimessa)

[Web Disability Simulator](#)
(avaa linkki Chrome-selaimessa)

Miten alkuun?

Määrittele, mitä esteettömyys ja saavutettavuus tarkoittaa yrityksesi toiminnassa

Tarkista toimitilojen esteettömyys

Tarkista verkkosivujen ja verkkokaupan saavutettavuus

Kysy aktiivisesti palautetta työntekijöiltä ja asiakkailta!

Lisätietoa saavutettavuudesta

Papunet

Saavutettavuus

Hae Saavutettavuussivuilta

Hae

Etusivu

Miksi saavutettava?

Lait ja standardit

Ohjeita ja oppaita

Palvelut

Blogi

MIKSI SAAVUTETTAVA?

Mitä saavutettavuus on, kuka siitä hyötyy ja miksi se on tärkeää.

LAIT JA STANDARDIT

Tietoa verkkosivujen saavutettavuuteen liittyvästä lainsäädännöstä.

OHJEITA JA OPPAITA

Opi suunnittelemaan, kehittämään ja arvioimaan verkkosivustojen saavutettavuutta.

PALVELUT

Tutustu Papunetin saavutettavuuskoulutuksiin ja saavutettavuuden arviointipalveluihin.

<https://papunet.net/saavutettavuus>

Lisätietoa esteettömyysdirektiivistä

- [Vastuualueet](#)
- [Ajankohtaista](#)
- [Hankkeet ja säädösvalmistelu](#)
- [Julkaisut](#)
- [Ministeriö](#)
- [Yhteystiedot](#)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ / FI / HANKKEET JA SÄÄDÖSVALMISTELU / ESTEETTÖMYYS DIREKTIIVI

Kaikki hankkeet
Sote-uudistus
Sosiaaliturvauudistus
Työelämäohjelmat
Perhevapauudistus
Mielenterveysstrategia
Kuntoutuksen uudistus
Lapsistrategia
Yksilöllistetty lääketiede
Lääkeasioiden uudistus
Hyteairo
Asunnottomuutta vähentävien

Esteettömyysdirektiivi

Esteettömyyden edistäminen on tärkeää, jotta kaikilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan. Tätä tavoitetta tukee myös Euroopan unionin esteettömyysdirektiivi.

EU:n esteettömyysdirektiivi vaatii, että viranomaiset ja yksityinen sektori tekevät tietyt tuotteet ja palvelut esteettömiksi. Direktiivi on laitettava kansallisesti toimeen jokaisessa EU-maassa 28.6.2022 mennessä. Tämä tarkoittaa muutoksia

myös Suomen lainsäädäntöön.

- [Esteettömyysdirektiivi](#) (eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2019/882) tuotteiden ja palveluiden esteettömyysvaatimuksista)

Esteettömyysvaatimusten tulee olla voimassa 28.6.2022. Säännösten soveltaminen alkaa 28.6.2025. Tämän jälkeen markkinoille tulevien tuotteiden ja palvelujen tulee olla esteettömyysvaatimusten mukaisia. Direktiivi sallii kuitenkin muutamia siirtymäaikoja esimerkiksi hätäviestin, itsepalvelupäätteiden ja ennen 28.6.2025 solmittujen palvelusopimusten tai palvelujen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden osalta.

<https://stm.fi/esteettomyysdirektiivi>

Tarkistuslistoja avuksi

FI ▾

Hae sivustolta

Ajankohtaista

Yhteystiedot

Lah

Vammaisuus ▾

Tukea ▾

Esteettömyys ▾

Osallistu ▾

Invalidiliitto

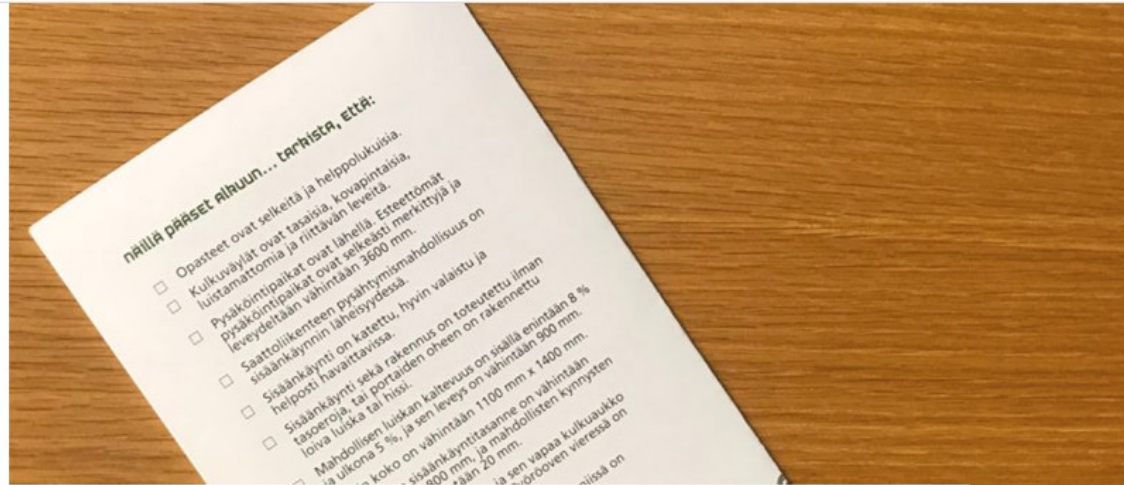
Etusivu / Tarkistuslistoja

Lisätietoa

ESKE

eske@invalidiliitto.fi

09 613 191

Tarkistuslistoja

Tälle sivulle on koottu erilaisia esteettömyyden kartoituslomakkeita ja tarkistuslistoja. Lomakkeet ja tarkistuslistat ovat eri tahojen kehittämiä, ja useimmiten ne on tehty tiettyyn tilanteeseen, yksittäistä tarvetta varten.

<https://www.invalidiliitto.fi/tarkistuslistoja>

Lähteitä

- THL:n vammaispalvelujen käsikirja:
<https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/esteettomyys-ja-saavutettavuus>
- Aluehallintoviraston sivusto Digipalvelulaista:
<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/>
- Celian sivusto saavutettavien verkkosisältöjen suunnitteluun:
<https://www.saavutettavasti.fi/>

POLKUKARTTA

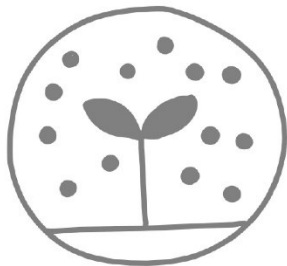

Sisällöntuottajat

Suvi Alainen
Anna-Stina Kuula
Juha Kuula
Hanna Pöyliö

• jyu.wisdom.fi/polkukartta •

Vastuullisuus yrityksen arjessa

**SAAVUTETTAVUUS &
ESTEETTÖMYYS**

Lisenssiehdot

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

POLKUKARTTA

Koulutusta kestävään huomiseen

Esteettömyys yritystoiminnassa

LitM, FM Anna-Stina Kuula

JYU.WISDOM

GRADIA

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu

poke
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Diasettiin liittyvä video

<https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.25>

Esityksen sisältö

- Mitä esteettömyys on?
- Miten se hyödyttää liiketoiminnassa?
- Oman ympäristön esteettömyyden tarkastelu

Lähde kehittämään yrityksesi ja elinympäristösi esteettömyyttä!

Mitä esteettömyys tarkoittaa?

- Yksi sosiaalisen kestävyuden osa-alueista
 - Tavoitteena eriarvoisuuden vähentäminen
 - Tukee osallisuutta
 - Tarkoittaa suomenkielessä rakennetun ympäristön ratkaisuja, tiloja, tuotteita
-
- Esteettömät ratkaisut tukena itsenäisessä elämässä
 - Lähtökohtana Design for All -suunnitteluperiaate

Keitä esteettömät ratkaisut tukevat

- Pitkäaikaiset tai pysyvät toimintakyvyn rajoitteet
- Äkillinen vammautuminen ja sairastuminen
- Lasten hoito
- Raskaat työtehtävät

- Yrityksessä niin asiakkaat, yrittäjät kuin työntekijät

- Esteettömyys kulkee mukana elämänkaaren eri vaiheissa

Mitä esteettömyydestä säädetään laissa? Keitä lait koskevat? 1

Suomessa esteettömyydestä säädetään eri laissa ja asetuksissa.

1. [Valtioneuvoston asetusta rakennusten esteettömyydestä](#) sovelletaan uusien tilojen rakentamiseen. Varsinaisten asuin- tai toimintatilojen rakenteiden lisäksi asetus koskee myös muun muassa pysäköintijärjestelyjä.
 2. Ympäristöministeriön asetusta asuin-, majoitus- ja työtiloista sovelletaan uusiin rakennuksiin tai niiden osiin. Remonttien yhteydessä asetusta sovelletaan vain kelvottomiin ratkaisuihin.
- Molemmissa asetuksissa kuvataan muun muassa miten tilat tulee mitoittaa.

Mitä esteettömyydestä säädetään laissa?

Keitä lait koskevat? 2

3. Euroopan unionin esteettömyysdirektiivin toimeenpano on Suomessa meneillään ja sen soveltaminen alkaa 28.6.2025.

- Direktiivin kansalliset sovelluskäytännöt ovat työn alla ja hallituksen esityksen etenemistä voi seurata eduskunnan sivujen kautta.
- Asetus kuvaa lähinnä sovellusalan ja sovelluskohteet, ei juuri ratkaisuja.
- Koskee julkisen hallinnon organisaatioita ja kaikkia yksityisiä toimijoita, jotka tuottavat sovellusalaan kuuluvaa tuotetta tai palvelua.
- Ei velvoita mikroyrityksiä, henkilöstöraja on 10 ja liikevaihto 2 M€ vuodessa.
- Sovellusala: mm. erilaiset digitaaliset laitteet sekä tietyt sähköiset palvelut.
Vaikka yritys ei tuottaisi suoraan tällaisia tuotteita tai palveluita, verkkokauppa

Millaiset tekijät liittyvät esteettömyyteen?

- Kulkuväylät ja ovet
- Tasoerot
- WC-tilat
- Opasteet ja värit
- Valaistus ja materiaalit

Mistä saan lisätietoa esteettömyydestä?

- Invalidiliitto on koonnut mm. [tarkistuslistoja](#) ja [ohjeita esteettömiä ratkaisuja varten](#)
- Kehitysvammaliiton Papunet-sivusto: <https://papunet.net/>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen vammaispalvelujen käsikirjaan: <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/esteettomyys-ja-saavutettavuus>
- Sosiaali- ja terveysministeriön sivustoon esteettömyysdirektiivistä: <https://stm.fi/esteettomyysdirektiivi>

Miksi oman toiminnan esteettömyyttä kannattaisi tutkia ja kehittää?

- Työn ja työympäristön turvallisuus
- Työn tuloksellisuus
- Eristyispalvelujen järjestämisen kustannukset laskuun
- Uusia asiakkaita
- Uudet liiketoimintaideat

Miten aloitan esteettömyyden kartoittamisen?

- Mihin esteettömyys liittyy omassa toiminnassasi?
- Mitä kehitettävää tuotteissa ja toimitiloissa?
- Palautetta asiakkailta ja työntekijöiltä
- Tutustu esimerkkivideoon! <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.51>

POLKUKARTTA

Sisällöntuottajat

Suvi Alainen
Anna-Stina Kuula
Juha Kuula
Hanna Pöyliö

• jyu.wisdom.fi/polkukartta •

Vastuullisuus yrityksen arjessa

**SAAVUTETTAVUUS &
ESTEETTÖMYYS**

Lisenssiehdot

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

POLKUKARTTA

Koulutusta kestävään huomiseen

Saavutettavuus yritystoiminnassa

LitM, FM Anna-Stina Kuula 15.9.2022

JYU.WISDOM

GRADIA

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu

poke
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Diasettiin liittyvä video

<https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.39>

Esityksen sisältö

- Mitä saavutettavuus on?
- Miten saavutettavuuden huomioiminen tukee liiketoimintaa?
- Lainsäädäntö
- Miten alkuun käytännön toteutuksessa?

Tule mukaan tutustumaan saavutettavuuteen!

Mitä saavutettavuudella tarkoitetaan?

- Sosiaalisen kestävyuden osa-alue
- Tukee tasavertaisia mahdollisuuksia ja osallisuutta

Saavutettavuudella viitataan suomen kielessä digitaalisen ympäristön ratkaisuihin. Saavutettavuus liittyy esimerkiksi verkkosivuihin, sovelluksiin, videoihin ja äänitteisiin sekä muihin sähköisiin aineistoihin.

- Design for All -suunnitteluperiaate

Keitä saavutettavat ratkaisut tukevat?

- Huomioivat mm. kognition haasteita ja eräitä toiminnallisia rajoitteita
- Rajoitteet voivat olla synnynnäisiä tai myöhemmässä vaiheessa esiintyviä.
- Eri ikäiset ihmiset
- Erilaiset kulttuuri- ja kielitaustat
- Yrittäjä, työntekijät ja asiakkaat
- Oikeastaan ihan jokaista!

Mitä saavutettavuudesta säädetään laissa ja keitä lait koskevat?

- Suomessa saavutettavuudesta säätelee [Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta eli digipalvelulaki \(306/2019\)](#) Digipalvelulaki vie käytäntöön Euroopan Unionin saavutettavuusdirektiivin.
- Digipalvelulaki koskee pääosin viranomaisia ja julkisoikeudellisia laitoksia sekä osaa järjestöistä.
- Muita organisaatioita ja yrityksiä laki koskee niiltä osin, kuin ne ovat saaneet vähintään 50% viranomaisen rahoitusta digitaalisten palveluiden kehittämiseen tai ylläpitoon.

Miten saavutettavuus todetaan?

Lain mukaan palveluiden tulee

1. täyttää [WCAG](#) 2.1 -ohjeistuksen tasojen A- ja AA- saavutettavuusvaatimukset.
2. Palvelun ja sen sisältöjen saavutettavuus tulee arvioida ja saavutettavuuden tila mahdollisine puutteineen tulee esitellä saavutettavuusselosteessa. Selosteen tulee olla saatavilla esimerkiksi verkkosivuilla. Saavutettavuutta tulee arvioida säännöllisesti ja päivittää selostetta.
3. Palvelun tulee sisältää sähköinen palautekanava, jonka kautta käyttäjät voivat jättää saavutettavuuspalautetta. Palautteeseen tulee vastata neljässätoista päivässä.

WCAG 2.1-ohjeistuksen virallinen suomenkielinen käännös

<https://www.w3.org/Translations/WCAG21-fi/>

Selkeä kieli

- Suora ja yksinkertainen ilmaisutyyli
- Vältetään monimutkaisten, vierasperäisten tai ammattislangiin kuuluvien sanojen käyttöä.
- Vältä informaatiotulvaa
- Vähentää kognitiivista kuormitusta

Sivuston ja tiedoston rakenne

- Varmista sivuston selkeä **rakenne**
 - Otsikot, linkit, kieli, muut ohjelmalliset elementit
 - Kuvien vaihtoehtoinen kuvaus
 - Nimeä **otsikot** ja **linkit** siten, että ne kuvaavat sisältöä selkeästi.
- Visuaalisuus
 - Linkkien ja otsikoiden visuaalinen merkintä
 - Vältä liikaa värien käyttöä ja sekalaisia fontteja
 - Varmista riittävä kontrasti

Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava
Saavutettava	Saavutettava

Kuvat, videot ja äänitteet

- Tukevat tekstisisältöjä tai voivat korvata niitä.
- Tukevat erilaisten käyttäjien tarpeita tai saman käyttäjän tarpeita eri tilanteissa.
- Esimerkiksi hälyisässä ympäristössä videota katsoessa tekstitys auttaa seuramaan sisältöä. Ääntä ja kuvaa sisältävien aineistojen yhteydessä tekstitys tai tekstivastine ovat tarpeen.
- Kun lisäät kuvia, vältä kuvaan sijoitettua tekstiä, sillä ruudunlukija ei tunnista sitä.

Mistä saan lisätietoa?

- Kehitysvammaliiton Papunet-sivusto:
<https://papunet.net/saavutettavuus>
- Aluehallintoviraston sivusto Digipalvelulaista:
<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/>
- Celian sivusto saavutettavien verkkosisältöjen suunnitteluun:
<https://www.saavutettavasti.fi/>
- Saavutettavasti.fi: <https://www.saavutettavasti.fi/verkkosisaltojen-saavutettavuus/wcag/>

Miten aloitan saavutettavuuden parantamisen?

- Pohdi miten saavutettavuus koskee omaa liiketoimintaasi
- Käy läpi verkkosivustosi, viestintäsi ja palvelusi, havaitsetko suoraan jotain selkiytettävää?
- Tutustu muiden saman alan yrittäjien viestintään, millaisia toimivia ratkaisuja tunnistat?
- Omien palveluiden ja sisältöjen saavutettavuutta voit tutkia esimerkiksi erilaisten simulaattoreiden avulla. Näillä voit tutkia sisältöjä ja toimintoja erilaisten toimintarajoitusten näkökulmasta
- Pyydä asiakkailtasi palautetta ja kehitysehdotuksia
- Tutustu esimerkkivideoon! <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-06-07-2023-13.51>

POLKUKARTTA

Sisällöntuottajat

Suvi Alainen
Anna-Stina Kuula
Juha Kuula
Hanna Pöyliö

• jyu.wisdom.fi/polkukartta •